

Něco, co před pandemií nebylo. Hudební filmy Collegia 1704 chytře využívají rozestupů

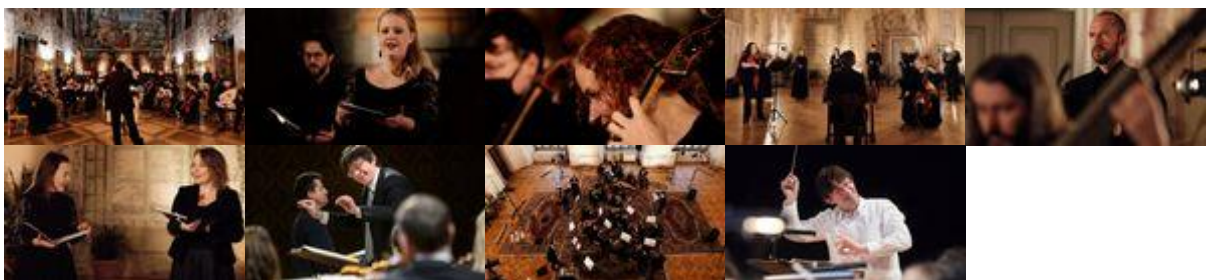
Boris Klepal

22. 3. 2021 17:00

Ani svět klasické hudby nepamatuje, kdy se naposledy zastavil na tak dlouho jako kvůli pandemii koronaviru. Hudebníci se pokoušejí vzdorovat izolaci streamovanými koncerty bez publika, málokdo ale z krize vytěžil něco více tvůrčího než běžný přenos. K těm výjimkám patří barokní orchestr Collegium 1704.

Snímek z koncertu v Trojském zámku. | Foto: Collegium 1704

V pondělí zveřejnil další ze série devíti placených videokoncertů, tentokrát nazvaný Madrigaly válečné a milostné. Stejně jako ty předešlé si ho lze v počítači či telefonu přehrát za 75 korun nebo koupit za 125 korun [přes platformu Vimeo.com](https://www.vimeo.com). Ke každému koncertu je na webu průvodní text v češtině a zpívané texty s překladem.

Orchestr, jejž založil a dodnes vede [Václav Luks](#), za 16 let existence získal pozici špičkového souboru zaměřeného na starou hudbu. Sérií videokoncertů nazvanou Universo 1704 teď částečně nahrazuje jarní sezonu, která se nemohla uskutečnit kvůli pandemii, a zároveň se vrací k základům. Připomíná, že v hudbě i nadále staví na tvorbě skladatelů Jana Dismase Zelenky a Johanna Sebastiana Bacha - jeho Magnificat cyklus zahájil. A také připomíná svá zásadní působiště, Prahu a Drážďany - v tamním kostele Annenkirche série začíná i končí.

Je to logické, neboť Bachův současník Zelenka v Drážďanech žil a komponoval. Pomyslným centrem koncertní série přesto zůstává Praha, kde bylo natočeno pět z

devíti koncertů: po dvou v Trojském zámku a Divadle X10, jeden v novém multižánrovém [prostoru Vzlet](#). Ten vznikl na místě bývalého kina ve Vršovicích, [Collegium 1704](#) patří k jeho zakladatelům. Cílem dvou výletů mimo osu Praha-Drážďany jsou zámky v Nebílovech a Lnářích.

Kdyby posluchač za každým z devíti koncertů cestoval, potřeboval by urazit skoro 850 kilometrů. Videá natočená na přelomu roku, tedy před zákazem cestování mimo okres, zdůrazňují přesuny z místa na místo rozdílným vizuálním pojetím. Konstantou zůstává přesvědčivý orchestr a naléhavý zpěv sboru i sólistů.

Prostory netvoří pouhou kulisu, ale podstatu filmového ztvárnění každé skladby. Výběr míst volně pracuje s asociacemi a rozmlžuje hranice mezi duchovním a světským. Zelenkova závažná Responsoria určená pro závěr pašijového týdne znějí ve funkcionalistickém Divadle X10, které se zaměřuje na současně ztvárněný a autorský repertoár. Zelenkova Missa Corporis Domini - Mše Těla Páně - a žalm Dominus Dixit od Baldassara Galuppiho se odehrávají ve zdobné síni Trojského zámku.

Režisér a kameraman Tokpa Korlo volí pro každý videokoncert charakteristickou barvu a intenzitu světla korespondující s hudbou i místem. Kamera střídá záběry z mnoha úhlů, rozestupy mezi hudebníky jí umožňují plynulý pohyb a nestandardní záběry zevnitř orchestru.

Úvodní Magnificat zní v Annenkirche, s jehož evangelickou strohostí kontrastuje radostný charakter Bachova chvalozpěvu i latinský text, dnešnímu posluchači evokující katolickou liturgii. Pomyslné světlo vyzařující z hudby se doslova odráží v přímočarém bílém nasvícení interiéru. Orchestr hraje před oltářem, sbor Collegium Vocale 1704 je rozmístěný v kostelních lavicích.

Zelenkova mše v Trojském zámku jako by naopak nakročila k šerosvitu, který ještě není dotažen zcela do důsledku. Spodní část zámeckého sálu barví světlo do zlatého odstínu, který směrem vzhůru opět přechází do bílé. Záběry vzbuzují klamný pocit, že hudebníci k sobě mají blíž. Až pohledy na celek vše uvádějí na pravou míru.

Tíživá atmosféra Responsorií se odráží v prostoru Divadla X10, kde se náznak šerosvitu z předchozího koncertu přelévá do ostře kontrastních stínů a jejich šikmých linií. Prostředí působí místy hrůzostrašně a obraz zahlcuje snad až příliš velké množství záběrů, které se prolínají a proplouvají přes sebe.

Koncert ze zámku v Nebílovech, jenž [byl zveřejněn toto pondělí](#), nese název Madrigaly válečné a milostné podle stejnojmenné sbírky skladatele Claudia Monteverdiho. Autor v úvodu prvního vydání z roku 1638 poznamenal, že u dřívějších skladatelů našel příklady jemnosti i mírnosti, ale nikdy ne vzrušení. Jedná se o strhující umělecký manifest skladatele, jenž založil moderní hudební drama. Collegium 1704 posluchače provádí výběrem z Monteverdiho madrigalové tvorby. Zbývajících pět filmů bude postupně zveřejněno do 14. června, kdy se série vrátí do Drážďan. Kromě odboček na zámky v západních a jižních Čechách čekají posluchače dva hudební výlety z barokního základu. Jednak s galantním stylem Baldassara Galuppiho a také se slavnou árií Bella mia fiamma, addio od vrcholného klasicisty Mozarta.